

Namdal regionråd
Søren R. Thornæs veg 10
postmottak@namdalregionrad.no

Stjørdal, 01.09.2018

Dette brevet sendes på vegne av: *Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag, Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag, Norges Jeger og Fiskerforbund i Sør-Trøndelag, Norges jeger og Fiskerforbund i Nord-Trøndelag og Fremtiden i Våre Hender*

Høringsuttalelse til planprogram for kystsoneplan for Namdalen

Innledning

Forum for natur og friluftsliv ønsker å komme med noen innspill til forslaget til planprogram for kystsoneplan for Namdalen. Vi er kritiske til den sterke veksten innen oppdrettsnæringa som nasjonale føringer pålegger kommunene å legge til rette for, men kommer i denne omgang hovedsakelig til å uttale oss om på hvilke prioriteringer vi mener må gjøres og hvordan prosessen med planen bør gjennomføres for best mulig medvirkning. Det er positivt at blant annet biologisk mangfold og friluftsliv skal utredes og vi håper ny kunnskap kan gjøre at denne planen i større grad tar hensyn til viktige natur- og friluftslivinteresser enn det mange eksisterende planer gjør. I merknadene under sammendraget, tar vi for oss noen konkrete endringsforslag til planprogrammet, samt argumenterer for hvilke prioriteringer og fokusområder som blir viktige i utarbeidelsen av planen og derfor viktige å inkludere i planprogrammet. Underoverskriftene er delt inn kronologisk etter navngivningen og strukturen i planprogrammet.

Forum for
natur og friluftsliv
Trøndelag

Kjøpmannsgata 12, 7500 Stjørdal
trondelag@fnf-nett.no / 97726263
www.fnf-nett.no/sortrondelag
Org. nr.: 916627831

Sammendrag

- Flerbruksområder bør unngås da de disse gir liten forutsigbarhet for myndigheter og interesseorganisasjoner. Der flerbruksområder likevel er hensiktsmessige bør det vurderes om akvakultur ikke skal være en del av mulige arealformål.
- Bufferområder rundt viktige natur- og friluftslivskvaliteter bør primært avsettes til samme arealformål, sekundært som hensynsone til den aktuelle kvaliteten slik at forringelse fra nærliggende aktivitet unngås.
- Formål- og hensiktskapitlene i planprogrammet må endres fra dagens format hvor vekst i havbruksnæringa fremstår som hovedformålet med kystsonenplanen. Formålet må være å sikre viktige natur- og friluftslivsinteresser gjennom grundige utredninger og helhetlig arealplanlegging.
- Det bør legges opp til regionale medvirkningsmuligheter for viktige interessegrupper og aktører. Eksempelvis møter med representanter for friluftsliv, biologisk mangfold, reiseliv, akvakultur og fiskeri, samt politisk utvalg og prosjektleder.
- Hensynet til laksefisk og lakseførende vassdrag bør presiseres som et viktigere tema i utredningskapittelet, og dermed også avsettes betydelige ressurser når undersøkelser og videre planarbeid kommer i gang.
- Det bør utdypes hvilke vurderinger og kriterier som skal legges til grunn ved overlappende interesser i arealanalysen.

Våre merknader

1. Innledning

Det tas sikte på å fastsette områder uten spesielle kvaliteter som flerbruksområder. Dette vil trolig utgjøre store områder som kan søkes omgjort til akvakulturformål. Flerbruksområder gir liten forutsigbarhet for både forvaltningsorganer og interesseorganisasjoner, og vi ønsker så langt det er mulig at slike arealformål unngås. I Retningslinjer for arbeid med kystsonenplanlegging i Fiskeridirektoratet angis at «en fremgangsmåte der akvakultur inngår i flerbruksområdene, kan være hensiktsmessig i kommuner med store arealer og lavt konfliktpotensial.» I et brev med innsigelser til Kommuneplanen fra Miljøverndepartementet til Risør kommune 12.06.2007 uttalte departementet nettopp at det var «behov for mer finmaskede arealplaner og større differensiering av arealbrukskategoriene» på grunn av konkurranse om sjøarealene. FNF mener at Kystsonenplanen for Namdal inneholder så vidt stort konfliktpotensial hva gjelder natur- og friluftslivsinteresser satt opp mot for eksempel akvakulturvirksomhet, at flerbruksområder ikke er hensiktsmessig i disse kommunene. Det vises konkret til at regionen har store lakseførende vassdrag som vil påvirkes av den samlede akvakulturvirksomheten, et rikt maritimt dyre- og fugleliv, samt viktige friluftsområder i kystsonen. FNF anmoder om at det utarbeides mest mulig finmaskede arealplaner som differensierer arealbrukskategoriene.

FNF tar også til orde for at man bør vurdere en differensiering mellom akvakulturformål, slik plan- og bygningsloven § 11-11 nr. 7 legger opp til. I forarbeidene nevnes differensiering på artsgrupper som følger; Laks, ørret og regnbueørret, andre anadrome fiskearter, katadrome fiskearter, samt marine fiskearter, bløtdyr, krepsdyr og pigghuder. En slik differensiering gir kommunen en sterk styring,

samtidig som alle berørte grupper i kommunene gis forutsigbarhet. I Fiskeridirektoratets nevnte retningslinjer legges det til grunn at en slik differensiering er særlig aktuelt i kommuner med god kunnskap om akvakultur. Ut fra akvakulturvirksomheten som allerede er etablert i regionen, legger FNF til grunn at en slik differensiering vil være særlig aktuell her.

Flerbruksområder er med forbehold ikke utelukket som et hensiktsmessig arealformål mange steder. Det bør gjennom konsekvensutredning av områder for natur og friluftsliv være mulig å avsette områder til flerbruksformål som ikke inkluderer akvakultur. Vi viser til veileder T-1491 til kommuneplanens arealdel som sier følgende om akvakultur og andre interesser: «(...)Akvakultur kan inngå i dette flerbruksformålet der det er hensiktsmessig, men akvakultur representerer i motsetning til de øvrige formålene her stort sett en eksklusiv bruk. Man bør derfor være tilbakeholden med å inkludere områder for akvakultur i områder for allmenn flerbruk. Dersom akvakultur inngår i flerbruksformålet oppnås liten styring og interesseavklaring, noe som kan tale for å avsette områder for akvakultur som egne akvakulturområder.»

For områder med spesielle kvaliteter ønsker vi primært at betydelige bufferområder også blir avsatt til samme formål, eventuelt sekundært som hensynsoner. Eksempelvis vil en friluftslivskvalitet reduseres betraktelig dersom adkomst innebærer omveier forbi oppdrettsanlegg eller økt trafikk ifm driften. Visuell forurensning er også et moment som forringer kvaliteten. I tillegg har mange områder med naturverdier komplekse økosystem som gjør dem sårbare for påvirkning fra nærliggende inngrep.

Prosjektbeskrivelse – Formål/Hensikt

Slik prosjektbeskrivelsen foreligger i dette forslaget fremstår fokusområdet i alene å være på å «gi mulighet for fortsatt vekst i og utvikling i havbruksnæringa». Setningen om å «sikre bærekraftig verdiskapning» veier ikke i stor nok grad opp de hensyn som bør ivaretas og hva som faktisk er formålet med planen. Formålet bør i like stor grad være å sikre de viktige friluftslivs- og naturverdiene i havområdene og strandsonene. Dette gjelder i like stor grad for kapittel «**1.1 formål med planarbeidet**» hvor det igjen påpekes at et av de viktigste effektmålene er å legge til rette for vekst innen havbruksnæringa. Et minst like viktig formål er å sikre at fiskeri-, naturverdier og friluftslivsområder ikke går tapt, og at disse ivaretas med betydelige hensynssoner. Det minnes om premissene i plan- og bygningsloven (pbl.) § 3-1 som angir at alle planer etter loven skal «sikre jordressursene, kvalitetene i landskapet og vern av verdifulle landskap og kulturmiljøer». Denne obligatoriske oppgaven gjenspeiles i liten grad i formålet med den foreslåtte kystsoneplanen. All den tid det fra statlig hold er lagt opp til en sterk økning i akvakulturvirksomhet, er det særlig viktig at kommunen utarbeider en kystsoneplan hvor hovedformålene bør være å kartlegge og sikre arealer som bør unntas fra slik virksomhet. Dette har en side også til pbl. § 1-3 første ledd bokstav f, som angir at alle planene etter loven skal fremme befolkningens helse og motvirke sosiale forskjeller. God tilgang på friluftarealer i kystsonen er viktig i en slik sammenheng.

2.1 Planprosess – Organisering

Det legges opp til at referansegrupper opprettes etter behov. Her blir det viktig at tilstrekkelig med interessegrupper blir invitert og at det ikke oppnås noen form for skeivhet eller ubalanse i referansegruppen. Oppdrettsnæringa er mer ressurssterke enn mange frivillige organisasjoner, og man må være påpasselige med å sikre informasjon til alle som har interesse. Referansegruppen blir spesielt viktig med tanke på at den lokale medvirkningen i mange av de relativt små kommunene kan variere stort, og det kan ikke forventes at alle interessegruppene lokalt har de samme regionale perspektivene som forventes. Eksisterende lokale planer og kunnskapsgrunnlag kan også variere stort. Eksempelvis kan den ene kommunen ha kartlagt en strandsone med friluftslivsverdi A, mens tilgrensede kommuner ikke har kartlagt sine områder enda, eller gitt en lavere verdi grunnet subjektive vurderinger.

En annen mulighet er å danne innspillsgrupper. Under utarbeidelsen av kystsoneplan i Troms ble det dannet fire innspillsgrupper med representanter for friluftsliv, reiseliv, oppdrett og fiskeri. Det ble også fra flere hold etterspurt en representant for natur og miljø. De delte opp kommunene i to hvor de på møtene hadde deltaker fra hver enkelt kommune og politikerutvalg, samt prosjektleder.

Det legges ellers opp til god lokal medvirkning i kapittel «**2.4 medvirkning**».

2.5 Planprosess – Konsekvensutredning

Det skrives i tredje avsnitt at «når det gjelder den overordnede konsekvensutredningen vil denne bli gjennomført i tråd med formålet for planarbeidet (...)». Denne står seg godt så lenge innspillene vi har kommet med i kapittelet om «**formål/hensikt**» tas til etterretning. Det er ønskelig at tilstrekkelige natur- og friluftslivshensyn tas, og det bør derfor avsettes nok ressurser til å utrede disse, til tross for at utredninger om akvakulturlokaliteter også stiller strenge krav til tilsvarende undersøkelser. Nye utredninger og undersøkelser vil alltid kunne styrke kunnskapsgrunnlaget og potensielt være ressursbesparende når andre arealformål skal bestemmes.

3.1 Fokusområder – Følgende tema skal utredes

Det legges i stor grad opp til innhenting av kunnskap om biologisk mangfold i eksisterende databaser. Det bør så langt det er mulig brukes ressurser på nye undersøkelser for å skaffe oppdaterte data. Det nevnes at de viktigste friluftslivsområdene i hver kommune skal kartlegges. Om dette innebærer nye registreringer eller sammenstilling av eksisterende kunnskapsgrunnlag vites ikke. Flere av kommunene i denne planen har i alle fall ikke kartlagt sine friluftslivsområder (bl.a Vikna), og det bør oppfordres til at kartleggingen påbegynnes omgående for å spare ressurser til arbeidet med kystsoneplanen. Til dette arbeidet kan det for øvrig søkes om midler fra miljødirektoratet.

Laksefisk og påvirkning på lakseførende vassdrag nevnes som et tema med behov for nye utredninger i kapittel «**4.1 biologisk mangfold**». Konfliktnivået med akvakultur er spesielt høyt for dette temaet, og det kunne med fordel blitt synliggjort som egen kategori i kapittel 3.1. Det er bra at planprogrammet legger opp til nye utredninger, og det bør settes av betydelige ressurser for å

oppdatere dagens kunnskap om mange lakseførende vassdrag. Spesielt små sjøørretbekker og sideelver har de siste årene blitt løftet frem som viktige, og det bør innhentes betydelig (lokal)kunnskap i hver enkelt kommune. Mange av vassdragene er ifølge lakseregisteret ikke kartlagt på mange år, og det blir særdeles viktig å finne de områdene hvor konflikten med akvakultur vil bli/er høyest.

Skulle det gjennom utredningen dukke opp områder med spesielle kvaliteter som kan være aktuelt for marint vern, er dette noe vi også stiller også positive til.

3.2 Arealanalyse

En arealanalyse som beskrevet i dette kapittelet vil gi en konkret og tydelig fremstilling av områder med overlappende interesser. Vi ønsker allikevel at områder blir sett som helhetlige slik at for eksempel rekefelt som ligger nær hverandre kan avsettes til dette formålet i et stort omfang. Eksempelvis med overlappende hensynsoner, eller som ett stort område med arealformål rekefelt.

Ved overlappende interesser skal det gjøres «en avveining av hvilke interesser som skal få fortrinn». Vi etterlyser konkrete utvelgelseskriterier og synes det fremstår litt vel skjønnsbasert og uforutsigbart i planprogrammet. Det er viktig at både totalbelastning og føre-var-prinsippet tas med i vurderingen når avveiningen skal foretas.

4.7 Friluftsliv og reiseliv

Det er positivt at planprogrammet tar for seg kartlegging av viktige områder for fritidsfiske og turistfiske. Det nevnes at folkehelse og bolyst ikke skal kartlegges, men på generelt grunnlag er dette noe som inngår i de fleste berørte kommuners samfunnsplaner, og det kan nevnes at friluftsliv er den helsefremmede aktiviteten flest nordmenn bedriver i løpet av et år. Andre innspill om friluftslivskartlegging er beskrevet i kapittel 3.1. I de nevnte retningslinjene fra Fiskeridirektoratet, er det også lagt til grunn at vesentlige fritidsfiskeinteresser skal tas hensyn til i vurderingen ved en arealbrukskonflikt.

Fredrik Fredriksen
Rådgiver
FNF Trøndelag

Dokumentet er elektronisk godkjent

forum for
natur og friluftsliv
Trøndelag

Kjøpmannsgata 12, 7500 Stjørdal
trondelag@fnf-nett.no / 97726263
www.fnf-nett.no/sortrondelag
Org. nr.: 916627831